

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет образотворчого мистецтва і дизайну
Кафедра образотворчого мистецтва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з наукової роботи
Наталія ВІННІКОВА
«29» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ГАЛУЗІ

для аспірантів

спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»
освітнього рівня третього (освітньо-наукового)
освітньо-наукової програми «Образотворче та декоративне мистецтво»

Київ – 2024

Розробник: Школьна Ольга Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі: Школьна Ольга Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського столичного університету імені Бориса Грінченка; Братусь Іван Вікторович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Протокол від № 12 від «27» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Образотворче та декоративне мистецтво»

«27» серпня 2024 р.

Гарант освітньо-наукової програми «Образотворче мистецтво та декоративне мистецтво» Ольга ШКОЛЬНА

Робочу програму перевірено «29» с 2024 р.

Завідувач аспірантури, докторантури Ілона ТРИГУБ

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання					
	Денна			Заочна		
РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ГАЛУЗІ						
Вид дисципліни	Обов'язкова					
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська					
Загальний обсяг кредитів / годин	6 / 180, із них: Змістовий модуль « Методологія мистецтвознавчих досліджень » 2 / 60; Змістовий модуль « Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження » 2 / 60; Змістовий модуль « Прикладне мистецтвознавство » 2 / 60					
Рік навчання	1		2	1		2
Семестр	1	2	3	1	2	3
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1	1	1	1	1
Обсяг кредитів	2	2	2	2	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	60	60	60	60
Аудиторні	16	16	16	8	8	8
Модульний контроль	4	4	4	-	-	-
Семестровий контроль	10	10	10	-	-	-
Самостійна робота	30	30	30	52	52	52
Форма семестрового контролю	Екзамен			Екзамен		
Змістовий модуль «Методологія мистецтвознавчих досліджень»						
Рік навчання	1	-	-	1	-	-
Семестр	1	-	-	1	-	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	-	-	1	-	-
Обсяг кредитів	2	-	-	2	-	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	-	-	60	-	-
Аудиторні	16	-	-	8	-	-
Модульний контроль	4	-	-	-	-	-
Семестровий контроль	10	-	-	-	-	-
Самостійна робота	30	-	-	52	-	-
Змістовий модуль «Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»						
Рік навчання	-	1	-	-	1	-
Семестр	-	2	-	-	2	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	-	1	-	-	1	-
Обсяг кредитів	-	2	-	-	2	-
Обсяг годин, в тому числі:	-	60	-	-	60	-
Аудиторні	-	16	-	-	8	-
Модульний контроль	-	4	-	-	-	-
Семестровий контроль	-	10	-	-	-	-
Самостійна робота	-	30	-	-	52	-
Змістовий модуль «Прикладне мистецтвознавство»						
Рік навчання	-	-	2	-	-	2
Семестр	-	-	3	-	-	3

Кількість змістових модулів з розподілом:	-	-	1	-	-	1
Обсяг кредитів	-	-	2	-	-	2
Обсяг годин, в тому числі:	-	-	60	-	-	60
Аудиторні	-	-	16	-	-	8
Модульний контроль	-	-	4	-	-	-
Семестровий контроль	-	-	10	-	-	-
Самостійна робота	-	-	30	-	-	52

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є систематизація і доповнення наявних в аспіранта магістерських знань про комплекс мистецтвознавчих і культурологічних наук та їх особливості, ознайомлення з історією, теорією, сучасною проблематикою, методологією та методиками досліджень.

Завдання навчальної дисципліни відповідно до програмних (загальних і фахових) компетентностей:

- формування здатності аналізувати особливості організації і здійснення мистецтвознавчого та культурологічного дослідження;
- формування уміння використовувати основні положення мистецтвознавчих, культурологічних досліджень під час підготовки дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора філософії;
- формування здатності аналізувати й узагальнювати зарубіжний досвід проведення мистецтвознавчих та культурологічних досліджень;
- формування знань з основ мистецтвознавчих і культурологічних досліджень;
- формування здатності аналізувати особливості сучасного розвитку наукової галузі мистецтвознавства в контексті мистецьких практик;
- формування уміння критично осмислювати твори мистецтва, розрізняти основні мистецькі історичні стилі за формально-стилістичними ознаками та творчі методи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукової програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Значення компетентності
Загальні компетентності (ЗК)	Здатність до розуміння широкого кола філософсько-світоглядних питань, системних зв'язків між явищами та процесами; критично мислити; використовувати набутий особистісно-професійний досвід для вирішення наукових і фахових завдань; до аналізу міждисциплінарних явищ й процесів; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу
	Уміння орієнтуватися в сучасній методології науки; здатність до застосування методів наукового пізнання; методологічно та технологічно грамотно здійснювати наукове дослідження, інтерпретувати його результати; висвітлювати, ефективно поширювати знання щодо наукових досліджень та інновацій

	<p>Здатність до критичного аналізу, оцінки сучасних наукових суджень, здатність генерувати оригінальні теоретичні конструкції, гіпотези та дослідницькі питання; здатність обирати та застосовувати методи дослідження, що відповідають предмету й завданням дослідження; здатність здійснювати комплексні дослідження, у тому числі – міждисциплінарні, на базі цілісного системного наукового світогляду</p>
	<p>Здатність за допомогою інформаційних технологій аналізувати, відбирати, обробляти необхідну інформацію</p>
	<p>Готовність до самовдосконалення та безперервного опанування нових знань, вміння передавати науковий, професійний досвід іншим особистостям; готовність стати наставником для інших при опануванні складних елементів професійних знань та навичок; здатність до мобільності у змінах професійного позиціонування на ринку праці, готовність до прийняття інновацій; оволодіння системою науково-методичних знань; здатність розробляти комплексне методичне забезпечення навчальних дисциплін, що викладаються</p>
	<p>Уміння адекватно оцінити власні здібності, можливості, рівень домагань, психологічні особливості; обрати найефективніший варіант поведінки в тій чи іншій ситуації; регулювати власні емоційні стани; психологічна готовність до наукової діяльності, розвиток наукового мислення; здатність планувати та вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку самоаналізу результатів наукової діяльності; виявлення креативних здібностей для самостійного вирішення дослідницьких завдань</p>
	<p>Здатність вивчати здібності розумового, психологічного розвитку, проводити аналіз власних наукових результатів; володіти діагностичним інструментарієм оцінки результатів експериментальної роботи; оцінювати наукову та практичну цінність завдань, які вирішуються у власному дослідженні</p>
	<p>Здатність будувати ефективні комунікативні дії в певному колі ситуацій міжособистісної взаємодії, знання закономірностей різних форм спілкування і правил поведінки в різних ситуаціях, уміння сформувати тактичний план і реалізувати його на основі соціальних навичок; здатність досліджувати комунікацію культур за допомогою мистецтва</p>
<p>Фахові компетентності (ФК)</p>	<p>Здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення, застосування набутих знань на практиці; вміння самостійно здійснювати науково-дослідницьку діяльність у галузі мистецтвознавства</p> <p>Здатність до самостійної дослідницької діяльності у галузі теорії та історії образотворчого мистецтва у всіх його видах – живописі (станкова, монументальна, декоративна), графіці (вільна та друкована), скульптурі (кругла, рельєф, дрібна пластика), жанрах і техніках; декоративно-прикладного мистецтва у різних його видах (ювелірне мистецтво, вишивка, батик, гобелен, кераміка, писанкарство, розпис тощо)</p> <p>Здатність здійснювати критичний аналіз на основі роботи з мистецькими творами, історичними джерелами в музейних колекціях і фондах архівів та бібліотек; здатність критично оцінювати власні результати в контексті сучасних наукових досліджень у сфері теорії та</p>

	історії мистецтва, культури й гуманітарного знання, здатність аргументовано викладати та захищати позицію у науковій дискусії
	Здатність вирішувати питання сфери образотворчого та декоративного мистецтва на усіх етапах і складових процесу наукового дослідження
	Володіння професійними знаннями, науковим і культурним кругозором рівня здобувача наукового ступеня доктора філософії, здатність до осмислення основних категорій мистецтва в аспекті філософської парадигми.
	Володіння інтегрованими підходами до професійної підготовки фахівців з теорії, історії та критики образотворчого і декоративного мистецтва на всіх рівнях вищої освіти; здатність планувати власну науково-педагогічну діяльність.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант виявляє здатність:

- працювати з науковою літературою в бібліотеці та в мережі Інтернет, робити анотації, виписки;
- провадити пошук у музеї, архіві, польових виїздах; формувати власний архів, зокрема віртуальний; грамотно написати реферат, статтю, рецензію;
- редагувати текст, передавати матеріал до редакції наукового збірника для друку тощо;
- володіти знаннями про місце та роль мистецтвознавства у системі гуманітарного знання;
- володіти знаннями з головних етапів розвитку протомистецтвознавства і власне мистецтвознавства з XVIII століття, методичні та практичні проблеми дослідницького процесу;
- володіти знаннями з правил оформлення результатів дослідницького процесу та специфіку підготовки результатів наукового дослідження до друку;
- володіти знаннями про сутність та зміст етапів розвитку мистецтвознавства, його специфіки та особливостей, загальну морфологію мистецтва;
- розрізняти роди, види, жанри мистецтва, орієнтуватися у мистецьких стилях, аналізувати типологічні, формотворчі, художні особливості творів.

Програмні результати навчання:

Значення програмного результату
Володіння знаннями про основні та мистецтвознавчі поняття і відповідну художню термінологію; про художній образ як основу будь-якого мистецтва та специфіку вирішення художнього образу в різних видах образотворчого та декоративного мистецтва.
Володіння знаннями про класифікацію видів мистецтва, специфіку образотворчого мистецтва як однієї з форм відображення дійсності, характерні особливості художньо-образної мови його різних видів та жанрів, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.

Володіння знаннями з нормативно-правової бази розвитку сучасного мистецтва, тенденцій мистецької політики в Україні щодо входження в європейський мистецький простір, норм та принципів наукової етики.
Уміння вибудовувати ієрархію мистецтвознавчих понять за рівнями їх узагальнення, визначати міждисциплінарний характер науково-мистецтвознавчих проблем, їх взаємозв'язки та взаємозалежності.
Уміння продукувати інноваційні ідеї, проектувати їх упровадження.
Уміння знайти необхідну інформацію з інформаційних джерел відповідно до проблеми дослідження, застосовуючи іноземну мову.
Уміння логічно будувати структуру наукового дослідження, застосовувати відповідні методи його реалізації, здійснювати кількісно-якісну інтерпретацію отриманих результатів.
Уміння готувати апікаційну форму для участі у міжнародних грантових програмах, освітніх та наукових проектах.
Уміння визначати значення образотворчого мистецтва у формуванні та розвитку естетичного та художнього смаку, в розумінні творів мистецтва всіх видів і жанрів.
Уміння аналізувати твори митців, спираючись на знання з рисунку, декоративного живопису, прикладного мистецтва, технології олійного живопису, вміти розкривати особливості їх живописної мови, уміння проводити мистецький аналіз творів зарубіжного та українського мистецтва
Здатність до компаративного аналізу мистецьких явищ і процесів у контексті вітчизняних та зарубіжних наукових розвідок.
Здатність до прогнозування наукової діяльності, моделювання мистецьких явищ і процесів, аналізувати тенденції розвитку сучасного соціокультурного середовища.
Володіння операціями аналізу, синтезу, співставлення, порівняння мистецьких явищ і процесів для вирішення різних науково-дослідницьких завдань.
Здатність створювати та застосовувати діагностичний інструментарій для вирішення різноманітних наукових завдань, застосовувати наукові методи для виконання завдань власного дослідження.

4. Структура навчальної дисципліни Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Саморстйна робота
		Аудиторні					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль «Методологія мистецтвознавчих досліджень»							
Тема 1. Поняття методології у мистецтвознавчих наукових дослідженнях	14	2	2				10
Тема 2. Методологічний апарат в галузі мистецтвознавства в контексті вивчення досвіду країн оточення	16	4	2				10
Тема 3. Специфіка розробки власного методологічного інструментарію при написанні дисертації з мистецтвознавства за шифром 023 – образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	16	4	2				10
Модульний контроль	4						
Підготовка та проходження контрольних заходів	10						
Разом за змістовим модулем «Методологія мистецтвознавчих досліджень»	60	10	6				30
Змістовий модуль «Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»							
Тема 4. Природа крос-культурних досліджень. Мистецтво як соціальний феномен.	14	2	2				10
Тема 5. Художня комунікація і рецепція як її завершальна ланка.	16	4	2				10
Тема 6. Інтерпретація твору мистецтва як феномена культури	16	4	2				10
Модульний контроль	4						
Підготовка та проходження контрольних заходів	10						
Разом за змістовим модулем «Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»	60	10	6				30
Змістовий модуль «Прикладне мистецтвознавство»							
Тема 7. Вступ. Становлення мистецтвознавства як науки. Основні підходи до її розуміння впродовж еволюції людства	6	2					4
Тема 8. Загальна морфологія мистецтв. Поняття класифікації і типології мистецтва	6		2				4
Тема 9. Аналіз творів мистецтва.	6	2					4

Пластичні, просторові, візуальні, інтерактивні мистецтва							
Тема 10. Розуміння еволюції великих європейських стилів, історії та теорії стилів	6	2					4
Тема 11. Інноваційні гібридні форми мистецтва. Інсталяції, перформанс, екранні медіа	6		2				4
Тема 12. Застосування фахового термінологічного апарату відповідно до стандарту спеціальності	6	2					4
Тема 13. Сучасні форми образотворення на прикладі досвіду провідних арт-центрів	6		2				4
Тема 14. Критика та оцінювання мистецтва і дизайну в реаліях сьогодення	4	2					2
Модульний контроль	4						
Підготовка та проходження контрольних заходів	10						
Разом за змістовим модулем «Прикладне мистецтвознавство»	60	10	6				30
УСЬОГО	180	30	18				90

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторні					Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль «Методологія мистецтвознавчих досліджень»							
Тема 1. Поняття методології у мистецтвознавчих наукових дослідженнях	20	2	2				16
Тема 2. Методологічний апарат в галузі мистецтвознавства в контексті вивчення досвіду країн оточення	18	2					16
Тема 3. Специфіка розробки власного методологічного інструментарію при написанні дисертації з мистецтвознавства за шифром 023 – образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	22	2					20
Модульний контроль	-						
Разом за змістовим модулем «Методологія мистецтвознавчих досліджень»	60	6	2				52
Змістовий модуль «Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»							
Тема 4. Природа крос-культурних досліджень. Мистецтво як соціальний феномен.	18	2					16
Тема 5. Художня комунікація і рецепція як її завершальна ланка.	20	2	2				16
Тема 6. Інтерпретація твору мистецтва як феномена культури	22	2					20
Модульний контроль	-						
Разом за змістовим модулем «Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»	60	6	2				52
Змістовий модуль «Прикладне мистецтвознавство»							
Тема 7. Вступ. Становлення мистецтвознавства як науки. Основні підходи до її розуміння впродовж еволюції людства	8						8
Тема 8. Загальна морфологія мистецтв. Поняття класифікації і типології мистецтва	8	2					6
Тема 9. Аналіз творів мистецтва. Пластичні, просторові, візуальні, інтерактивні мистецтва	6						6
Тема 10. Розуміння еволюції великих європейських стилів, історії та теорії стилів	6						6

Тема 11. Інноваційні гібридні форми мистецтва. Інсталяції, перформанс, екранні медіа	8	2					6
Тема 12. Застосування фахового термінологічного апарату відповідно до стандарту спеціальності	8	2					6
Тема 13. Сучасні форми образотворення на прикладі досвіду провідних арт-центрів	10		2				8
Тема 14. Критика та оцінювання мистецтва і дизайну в реаліях сьогодення	6						6
Модульний контроль							
Разом за змістовим модулем «Прикладне мистецтвознавство»	60	6	2				52
УСЬОГО	180	18	6				156

5. Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «МЕТОДОЛОГІЯ МИСТЕЦТВОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Тема 1. Поняття методології у мистецтвознавчих наукових дослідженнях.

Лекція. Поняття методології як сукупності принципів, підходів і методів здійснення дослідження. Група філософських, історичних, культурологічних і мистецтвознавчо-дизайнерських методів.

Сутність загальнонаукових методів дослідження і конкретнонаукових методів дослідження.

Поняття теоретичної складової у дисертаціях на здобуття доктора філософії та доктора мистецтвознавства. Вимоги до новизни у відсотковій кількості та до інноваційної складової методології.

«Фокус», концепція (точка зору), призма, наукова гіпотеза дослідження з мистецтвознавства й основні вимоги до постановки проблеми.

Семінар. Основні принципи, підходи та методи, що застосовуються у наукових дослідженнях з мистецтвознавства.

I. Групи філософських, історичних, культурологічних, мистецтвознавчо-дизайнерських методів.

II. Перевірка виконання самостійної роботи щодо фіксації значення різних методів наукового мистецтвознавчого дослідження.

Література основна: 2, 3, 4, 5, 6.

Література додаткова: 1, 4, 5, 6, 8, 10.

Тема 2. Методологічний апарат в галузі мистецтвознавства в контексті вивчення досвіду країн оточення

Лекція. Шифри спеціальностей з мистецтвознавства радянського періоду та після розпаду Радянського Союзу в колишніх республіках. Їх

паспорти та зміст. Розробки В. Шейка, М. Протас, М. Шкепу в галузі методології мистецтвознавства за напрямками образотворчого мистецтва, скульптури, архітектури і дизайну.

Шифри з мистецтвознавства в незалежній Україні до запровадження стандартів спеціальностей і появи шифру 023 та специфіка паспортів спеціальності 17.00.05, 17.00.06, 17.00.01, 26.00.01, 26.00.05.

Галузі знань, до яких входить мистецтвознавство, у країнах Європи й Америки, за якими здійснюється пошук публікацій Scopus і WoS.

Досвід Польщі, Німеччини, Франції, Великобританії, США у розробці наукового методологічного апарату досліджень.

Семінар. Методологічний апарат в галузі мистецтвознавства в контексті вивчення досвіду країн оточення

I. Обговорення теоретичних питань:

1. Шифри спеціальностей з мистецтвознавства радянського періоду та після розпаду Радянського Союзу в колишніх республіках. Їх паспорти та зміст. Розробки В. Шейка, М. Протас, М. Шкепу в галузі методології мистецтвознавства за напрямками образотворчого мистецтва, скульптури, архітектури і дизайну.

2. Шифри з мистецтвознавства в незалежній Україні до запровадження стандартів спеціальностей і появи шифру 023 та специфіка паспортів спеціальності 17.00.05, 17.00.06, 17.00.01, 26.00.01, 26.00.05.

3. Галузі знань, до яких входить мистецтвознавство, у країнах Європи й Америки, за якими здійснюється пошук публікацій Scopus і WoS.

4. Досвід Польщі, Німеччини, Франції, Великобританії, США у розробці наукового методологічного апарату досліджень.

II. Перевірка виконання самостійної роботи за конспектом.

Література основна: 1, 6.

Література додаткова: 4, 5, 6, 8, 9, 10.

Тема 3. Специфіка розробки власного методологічного інструментарію при написанні дисертації з мистецтвознавства за шифром 023 – образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Лекція. Теоретико-методологічні основи дослідження з урахуванням поглиблення і розширення напрацювань попередників, знання джерельної бази та розробки власного теоретичного «соусу» дослідження.

Опрацювання інструментарію мистецтвознавчого дослідження з опертям на принципи наукової достовірності, всебічності, істинності, наукової чесності, наукової етики, верифікації, хронологічний принцип; мистецтвознавчий, культурологічний, історичний, філософський, дизайнерський підходи.

Застосування аксіологічного, онтологічного, семіотичного, герменевтичного, когнітивного, діалектичного, а також методів індукції,

дедукції, історико-генетичного, історико-хронологічного, історико-порівняльного (компаративного), просопографічного, методу мікроісторії, історико-культурного, культурологічного, культуротворчого, крос-культурного, соціо-культурного методів.

Класифікація, типологізація, формально-стилістичний метод, метод мистецтвознавчого аналізу, іконологічний, іконографічний методи, композиційний, проектно-дизайнерський метод.

Семінар. Специфіка розробки власного методологічного інструментарію при написанні дисертації з мистецтвознавства за шифром 023 – образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

I. Обговорення теоретичних питань.

1. Комбінації принципів, підходів і методів при розробці наукового інструментарію у власному дослідженні з мистецтвознавства.
2. Розробка авторського теоретичного-методологічного «соусу» роботи з урахуванням включення інноваційних методів, постановки проблеми і висунення наукової гіпотези.

II. Перевірка виконання самостійної роботи (авторської версії методологічного апарату до дисертації).

Література основна: 2, 3, 4, 5, 6.

Література додаткова: 1, 4, 5, 6, 7, 8, 10.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «КРОС-КУЛЬТУРНІ І МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ»

Тема 4. Природа крос-культурних досліджень.

Мистецтво як соціальний феномен.

Лекція. Крос-культурні дослідження як тип наукового пошуку, згідно з яким поведінку людини та соціальних груп вивчають у контексті їх культурних особливостей. Рівні крос-культурних досліджень: а) опис спільного та відмінного, б) пояснення спільного та відмінного. Проблеми особливостей збору інформації та мотивації дослідників. Епістемологічні переваги й ідеологічні контексти дослідження форм мистецтва в межах різних культур.

Головні завдання крос-культурних досліджень: перевірка універсальності наявних соціальних і психологічних теорій за допомогою компаративного методу; відкриття нових феноменів, що існують у досліджуваних культурах, але відсутні у культурі ініціаторів дослідження; формулювання універсальних законів поведінки людей і соціальних груп в їхньому ставленні до мистецтва, які б описували мистецькі явища, спільні для усіх представників людства, не зважаючи на специфіку їхнього прояву в різних культурах.

Історія застосування дослідницьких методів (рання етнографія й антропологія, психологія, етнопсихологія, соціологія Е. Тейлора й П. Сорокіна). Застосування статистичного апарату.

Суб'єктивістичний соціологізм у мистецтвознавчо-культурологічних студіях. Літературоцентризм викладу результатів гуманітарних досліджень як запорука їхнього поширення. Модерністичність сучасних гуманітарних досліджень. Мистецтвоцентризм сучасної гуманітаристики. Естетика як універсальна наука про виразні форми.

Семінар

I. Обговорення теоретичних питань.

1. Природа крос-культурних досліджень в мистецтвознавстві.
2. Різні види мистецтв та особливості їхнього дослідження в системі культури.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Література додаткова: 1, 4, 5, 6, 8, 10.

Тема 5. Художня комунікація і рецепція як її завершальна ланка

Лекція. Методологічні засади крос-культурні досліджень: поєднання кількісних і якісних способів наукового пошуку (кейс-стаді, нарративний підхід, «обґрунтована теорія» тощо), їхня принципова комбінаторність.

Суспільна обумовленість художньої комунікації. Її структурно-композиційна складність. Художній процес і художнє життя. Знакове й символічне. Традиційні й нетрадиційні естетичні концепції. Ідеал і задум художника як важіль формування суспільної свідомості. Об'єктивація й суб'єктивація художньої ідеї. Цінність твору мистецтва та принципи її виміру від історичного до економічного. Місце і функції мистецтва в сучасному житті. Функції трансцендування. Концепції Макса Вебера, Альфреда Шюца, Конрада Пфаффа.

Рецептивна ланка художньої комунікації. Емоційність як запорука споживання мистецтва. Історичні типи сприйняття. Мова мистецтва. Герменевтичні засновки рецептивності. Культурно-смісловий підхід до мистецтва. Герменевтика як метод дослідження знакових систем. Компаративістика як метод дослідження мистецької мови. Естетичний досвід з точки зору продуктивності, рецептивності й комунікативності. Чотири типи ідентифікації: асоціативний, адміративний (захоплений), катарсичний, іронічний. Концепції Конрада Пфаффа, Ганса Георга Гадамера, Ханса-Роберта Яусса, Макса Імдаля.

Рецептивно-естетичні концепції мистецтва. Проблема рецептивної орієнтації дослідника мистецтва в культурі. «Акт читання» Вольфганга Ізера.

Твір мистецтва як незалежна, незамкнена в собі художня цінність, компонент «відкритої системи», що впливає на людину. Відкрита і закрита структури мистецького твору. Художній твір як континуальна множинність смислів, її безкінечність і обмеженість. Дискурсивність як примара і принада мистецтва.

Семінар

I. Обговорення теоретичних питань.

1. Природа крос-культурних досліджень серед студій гуманітарного профілю: мистецтво і література, мистецтво і філософські погляди.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Література додаткова: 1, 4, 5, 6, 8, 9, 10.

Тема 6. Інтерпретація твору мистецтва як феномена культури

Лекція. Культурна значущість й ідеологічний потенціал художньої творчості. Ідеологічна спрямованість мистецтва й її залежність від художньої концепції віддзеркалення явищ світу й особистості. Антагонізм ідеології й художньої діяльності (Теодор Адорно, Макс Хоркхаймер, Юрген Габермас). «Генетичний структуралізм», «генетична соціологія» Люсьєна Гольдмана. Принцип розумності і принцип естетичної насолоди. Спонтанність розвитку художньої культури. Культурно-об'єктивне й культурно-суб'єктивне в мистецтві традиційному й контемпорарному. «Дегуманізація мистецтва» Хосе Ортега-і-Гассета.

Культурна функція мистецтва. Проблема виявлення художньої функції як такої. Почуттєвість і інтелектуальність у мистецтві. Мистецтво як форма самосвідомості доби. Естетичне і художнє, естетичний об'єкт і художній суб'єкт. Масова й елітарна аудиторія мистецтва. Масова культура та її індивідуальний споживач. Проблеми зміни місця мистецтва у системі культури. Поняття про культурну функцію мистецтва. «Людські якості» творів мистецтва. Фетишизація художнього змісту і його предметної форми. Концепція Михайла Бахтіна, Михайла Ліфшица, Ігоря Арк. Ільїна.

Герменевтика і культурний статус художнього твору. Інтерпретація художнього твору й аналіз художнього твору. Просвітницька інтерпретація, текстуально-історичне тлумачення. Символічно-алегоричне тлумачення. Граматичність інтерпретації. Метод у герменевтиці.

Семантика мистецтва й інтерпретація художнього смислу. Стиль і смисл. Мова і смисл. Смисл і цінність. Цінність й оцінка.

Семінар

I. Обговорення теоретичних питань. Природа крос-культурного дослідження як форма реалізації тексту: герменевтико-культурологічні обставини існування спадкоємності і заперечення форм культури.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література основна: 1, 2, 4.

Література додаткова: 1, 2, 3, 7, 8.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО»

Тема 7. Вступ. Становлення мистецтвознавства як науки.

Основні підходи до її розуміння впродовж еволюції людства.

Лекція. Вступ. Поява мистецтвознавства як науки. Етапи становлення, основні підходи до розуміння суті. Профільна література. Найбільші бібліотечні, архівні фонди України з мистецтвознавчої проблематики. Підготовка бібліографії і сучасні біблостандарти, що застосовуються для написання курсових, дипломних, дисертаційних робіт та інших наукових досліджень.

Основні поняття теми: мистецтвознавство, бібліотечні та архівні фонди, біблостандарт.

Література основна: 1, 2, 4.

Література додаткова: 1, 2, 3, 7, 8.

Тема 8. Загальна морфологія мистецтва.

Поняття класифікації і типології мистецтва

Семінар

Для чого потрібно мистецтво. Кому воно властиве. Що являє собою мистецтво. Функції мистецтва від давнини до сучасності. Поняття «загальна морфологія мистецтва». Роди, види, жанри мистецтва у взаємозв'язку. Класифікація мистецтва. Типологія мистецтва. Методологія вивчення мистецтва.

Основні поняття теми: класифікація мистецтва, типологія мистецтва, «дифузійні» зони мистецтва, артдизайн.

Література основна: 1, 2, 4.

Література додаткова: 1, 2, 3, 7, 8.

Тема 9. Аналіз творів мистецтва. Пластичні, просторові, візуальні, інтерактивні мистецтва.

Лекція. Поняття аналізу творів мистецтва. Архітектура. Живопис. Графіка. Книжкова графіка. Комп'ютерна графіка. Скульптура. Специфіка аналізу окремих категорій. Декоративно-ужиткове мистецтво. Фолк-арт (народне мистецтво), етнодизайн. Екранні медіа (кіно, мультиплікація, фотографія, веб-дизайн). Театрально-декораторське мистецтво.

Основні поняття теми: пластичні, просторові, візуальні. Інтерактивні мистецтва, фол-арт, етнодизайн, екранні медіа.

Література основна: 1, 2, 4.

Література додаткова: 1, 2, 3, 7, 8.

Тема 10. Розуміння еволюції великих європейських стилів, історії та теорії стилів.

Лекція. Стили мистецтва від давнини до сучасності. Паралелі стилістичного розмаїття та їх перетікання в архітектурі, образотворчому, декоративно-ужитковому, народному мистецтві різних країн і континентів. Поняття «індивідуальний стиль» та «індивідуальний почерк» художника. Сакралізовані види мистецтва. Релігійний живопис: фрески, ікони.

Основні поняття теми: стиль, стильовий напрям, стильова течія, «індивідуальний стиль», «індивідуальний почерк», стилізація.

Література основна: 1, 2, 4.

Література додаткова: 1, 2, 3, 7, 8.

Тема 11. Інноваційні гібридні форми мистецтва. Інсталяції, перформанс, екранні медіа.

Семінар. Сучасні підходи до розуміння поняття «твір мистецтва». Інсталяції, перформанси, гепенінги в історії мистецтв. Флешмоби та інші інноваційні гібридні форми мистецтва. Об'єкт мистецтва, його відрив від площини. Можливості екранних медіа при створенні художнього образу. Дріппінг-арт, вуличне мистецтво, мурали. Хуліганське мистецтво і нові естетичні вектори.

Основні поняття теми: гібридні форми мистецтва, джерела інспірацій, дихотомія, інсталяція, перформанс, гепенінг, бієнале.

Література основна: 1, 2, 4.

Література додаткова: 1, 2, 3, 7, 8.

Тема 12. Застосування фахового термінологічного апарату відповідно до стандарту спеціальності.

Лекція. Стандарт спеціальності. Термінологічний апарат і основні поняття атрибуції в мистецтвознавстві: перспектива, архітектоніка, силует, пропорції, композиція; узгодження, співрозмірність частин цілого, типологія форми і декору (живописного, скульптурного оздоблення), пластичне рішення, лінійність, культура живописної плями, іконографія.

Основні поняття теми: перспектива, архітектоніка, пластичне рішення, лінійність, культура живописної плями, іконографія.

Література основна: 1, 2, 3, 4.

Література додаткова: 1, 2, 3, 7, 8, 10.

Тема 13. Сучасні форми образотворення на прикладі досвіду провідних арт-центрів

Семінар. Вектори діяльності Пінчук-арт-центру. Художня платформа «Мистецького арсеналу». Відміни у концептуальних засадах розвитку галереї та музею. Образотворення у стінах провідних арт-центрів Києва. Галерея Є. Гапчинської як приклад «розкрученого» бренду. Реклама, піар, екшн й елементи шоу-бізнесу в сучасних формах образотворення. Венеційські

бієнале й культура представлення твору. Досвід зарубіжних мистецьких інституцій та музейних структур, артгалерей тощо.

Основні поняття теми: художній образ, концепція та ідея твору, художні проектування, моделювання, конструювання, мистецькі технології.

Література основна: 1, 2, 3, 4.

Література додаткова: 1, 2, 3, 7, 8, 10.

Тема 14. Критика та оцінювання мистецтва і дизайну в реаліях сьогодення.

Лекція. Спілки арткритиків в Україні й Європі. Жанри критики мистецтва та відповідні їй літературні формати. Оцінка і характеристика творів мистецтва фахівцями-мистецтвознавцями у музеях, театрах, галереях, кіноіндустрії, культурних центрах, урядових та неурядових організаціях, PR і рекламних агентствах, засобах масової інформації, науково-дослідних інститутах. Критерії художності.

Основні поняття теми: артритика, оцінювання творів мистецтва, критерії художності.

Література основна: 1, 2, 3, 4.

Література додаткова: 1, 2, 3, 7, 8, 10.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (денна форма навчання)

Вид діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль «Методологія мистецтвознавчих досліджень»		Змістовий модуль «Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»		Змістовий модуль «Прикладне мистецтвознавство»	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	5	5	5	5
Відвідування семінарських занять	1	3	3	3	3	3	3
Робота на семінарському занятті	10	3	30	3	30	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	8	40
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом/Максимальна кількість балів:		-	78	-	78	-	103
Максимальна кількість балів з дисципліни «Розвиток наукової галузі»		259					
Розрахунок коефіцієнта:		$259 : 60 = 4,32$					
Екзамен:		40					

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (заочна форма навчання)

Вид діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль «Методологія мистецтвознавчих досліджень»		Змістовий модуль «Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»		Змістовий модуль «Прикладне мистецтвознавство»	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	3	3
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	30	150	15	75	32	160
Разом		-	164	-	89	-	174
Максимальна кількість балів з дисципліни «Розвиток наукової галузі»		427					
Розрахунок коефіцієнта:		$427 : 60 = 7,12$					
Екзамен:		40					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання *

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ

«МЕТОДОЛОГІЯ МИСТЕЦТВОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Тема 1. Поняття методології у мистецтвознавчих наукових дослідженнях

Надати відповіді на питання:

1. Поясніть значення поняття «методологія».
2. Що таке принципи здійснення наукового дослідження?
3. Що мають віддзеркалювати наукові підходи в методології мистецтвознавчого дослідження?
4. Які існують основні групи методів здійснення наукового дослідження з мистецтвознавства?
5. Що таке загальнонаукові методи дослідження?
6. Що таке конкретнонаукові методи дослідження?
7. Що включає поняття теоретичної складової мистецтвознавчого дослідження?
8. Які вісоткові співвідношення допустимої теоретичної складової для дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії з мистецтвознавства та доктора мистецтвознавства?
9. Що включає в себе поняття «фокус» мистецтвознавчого дослідження?
10. Що має включати концепція мистецтвознавчого дослідження?
11. Сутність наукової гіпотези мистецтвознавчого дослідження.

Література основна: 1, 2, 3, 4.

Література додаткова: 1, 2, 3, 7, 8, 10.

Тема 2. Методологічний апарат в галузі мистецтвознавства в контексті вивчення досвіду країн оточення

Надати відповіді на питання:

1. Шифри спеціальності з мистецтвознавства в Радянському Союзі та їх співвіднесення з шифрами спеціальності з мистецтвознавства України і їх паспортами до появи стандартів спеціальностей.
2. Сутність розробок В. Шейка в галузі актуальності досліджень і методології.
3. Методологічний апарат дослідження з мистецтвознавства за М. Протас.
4. Філософсько-культурологічний підхід до осмислення методології мистецтвознавчих досліджень в творчості М. Шкепу.
5. В яких шифрах спеціальностей країн оточення з мистецтвознавства наявні напрямки досліджень з мистецтвознавчої експертизи та реставрації?
6. Які важливі аспекти здійснення наукового дослідження з мистецтвознавства за паспортами спеціальностей 17.00.05, 17.00.06, 17.00.01, 26.00.01, 26.00.05 не увійшли до стандарту спеціальності 023?
7. Галузь знань, до якої дотичне мистецтвознавство, за поділом країн ЄС?

8. Вимоги до написання блоку методології у публікаціях для журналів, які індексуються на платформах Scopus і WoS.
9. Вимоги ДАК МОН України до підрозділу з теоретико-методологічних засад дослідження.

Література основна: 1, 2, 3, 4.

Література додаткова: 1, 2, 3, 7, 8, 10.

Тема 3. Специфіка розробки власного методологічного інструментарію при написанні дисертації з мистецтвознавства за шифром 023 – образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Надати відповіді на питання:

1. З чого складається інструментарій мистецтвознавчих наукових досліджень?
2. Окресліть сфери управління, організації й координації процесів у сфері художньої культури, де необхідні знання з методології в галузі історії, теорії та критики мистецтва.
3. Сутність теоретико-методологічних основ дослідження.
4. Поняття теоретичного «соусу» дослідження.
5. Опрацювання інструментарію мистецтвознавчого дослідження з опертям на основні принципи та підходи.
6. Застосування філософських та історичних методів у дослідженні з мистецтвознавства.
7. Сутність просопографічного методу дослідження.
8. Різниця між класифікацією та типологією у мистецтвознавчому дослідженні.
9. Сутність методу мистецтвознавчого аналізу.
10. Різниця між іконологічним та іконографічним методами дослідження.
11. Сутність формально-стилістичного методу.

Література основна: 1, 2, 3, 4.

Література додаткова: 1, 2, 3, 7, 8, 10.

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «КРОС-КУЛЬТУРНІ І
 МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ»**

Тема 4. Природа крос-культурних досліджень.

Мистецтво як соціальний феномен.

1. Охарактеризувати сутність поняття «крос-культурні дослідження».
2. Дати визначення місцю та ролі мистецтвознавства й культурології у системі гуманітарного знання.
3. Навести приклади крос-культурних досліджень, дотичних до обраної теми дисертаційного дослідження.
4. Поясніть сутність поняття «крос-культурні» дослідження і сфери його застосування.

5. Розтлумачне різницю між крос-культурними та компаративними дослідженнями.

Література основна: 2, 3, 4, 5, 6.

Література додаткова: 4, 5, 6, 9, 10.

Тема 5. Художня комунікація і рецепція як її завершальна ланка

1. Окреслити принципи крос-культурних досліджень за музейними артефактами.
2. Розкрити специфіку крос-культурних пошуків на просторах інтернет-мережі.
3. Пояснити сутність понять комунікація та рецепція у художньому середовищі.
4. Дайте визначення дефініції «рецепція» та поясніть сфери її застосування у мистецтвознавчому аналізі.
5. Охарактеризуйте сутність комунікації між художником і глядачем і чи має між ними бути посередник-мистецтвознавець.

6. Література основна: 2, 3, 4, 5, 6.

7. Література додаткова: 4, 5, 6, 9, 10.

Тема 6. Інтерпретація твору мистецтва як феномена культури

1. Розтлумачити основні версії розуміння терміну «феномен» у філософії, культурології та мистецтвознавстві.
2. Розкрити сутність поняття «самість» у системі наукового пізнання й поліморфічному гуманітарному дискурсі.
3. Дати визначення герменевтичному підходу до багатогранного розуміння твору мистецтва у сучасному інтерактивному просторі.
4. Дайте визначення поняттю «герменевтика» і роз'ясніть його можливе пристосування в осмисленні творів мистецтва.
5. Поясніть на прикладі твору «Мона Ліза», як можна інтерпретувати цю роботу художника.

Література основна: 2, 3, 4, 5, 6.

Література додаткова: 4, 5, 6, 9, 10.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО»

Тема 7. Вступ. Становлення мистецтвознавства як науки.

Основні підходи до її розуміння впродовж еволюції людства

1. Зробити перелік найбільших бібліотечних, архівних установ України, де зберігаються матеріали з мистецтвознавчої проблематики.
2. Передивитися вимоги біблстандартів, що застосовуються для написання курсових, дипломних, дисертаційних робіт та інших наукових досліджень.
3. Назвіть основні три складові науки про мистецтво
4. Чим відрізняється мистецтвознавство від естетики?

Література основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Література додаткова: 1, 2, 3, 7, 8, 10.

**Тема 8. Загальна морфологія мистецтв.
Поняття класифікації і типології мистецтва**

1. Розглянути сутність загальної морфології мистецтва.
2. Розрізнити поняття класифікації та морфології мистецтва.
3. Якщо мова йде про функцію твору – це ознака типології чи класифікації?
4. Як називається сукупність родів, видів і жанрів мистецтва?
Література основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6.
Література додаткова: 1,2, 3, 7, 8, 10.

**Тема 9. Аналіз творів мистецтва. Пластичні, просторові, візуальні,
інтерактивні мистецтва**

1. Дослідити вимоги до аналізу творів мистецтва і розробити власну схему аналізу.
2. Розрізнити пластичні, просторові, візуальні, інтерактивні мистецтва.
3. Поясніть різницю між просторовими та пластичними мистецтвами.
4. Чим відрізняється опис від аналізу і оцінки твору?
5. **Література основна:** 1, 2, 5, 6.
6. **Література додаткова:** 1, 2, 3, 7, 8, 10.

**Тема 10. Розуміння еволюції великих європейських стилів,
історії та теорії стилів**

1. Дослідити періодизацію великих європейських історичних стилів.
2. Розрізнити поняття «творчий метод» і стиль.
3. Перерахуйте перелік великих європейських стилів згідно «стильового календаря».
4. Чим відрізняється історія стилів від теорії стилів?
5. **Література основна:** 1, 2, 5, 6.
6. **Література додаткова:** 1, 2, 3, 7, 8, 10.

**Тема 11. Інноваційні гібридні форми мистецтва.
Інсталяції, перформанс, екранні медіа**

1. Дослідити інноваційні гібридні форми мистецтва.
2. Розрізнити інсталяції, перформанс, екранні медіа.
3. Дайте визначення поняттям «екранні медіа», інсталяції, перформанс.
4. Назвіть гібридні форми мистецтва.
Література основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6.
Література додаткова: 1,2, 3, 7, 8, 10.

**Тема 12. Застосування фахового термінологічного апарату
відповідно до стандарту спеціальності**

1. Дослідити термінологію з мистецтвознавства.
2. Переглянути стандарти суміжних спеціальностей з мистецтвознавства.

3. Розрізніть поняття «атрибуція» й «експертиза».
4. Охарактеризуйте сутність понять «паспорт спеціальності» з мистецтвознавства в Україні до введення поняття «стандарт».

Література основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Література додаткова: 1,2, 3, 7, 8, 10.

Тема 13. Сучасні форми образотворення на прикладі досвіду провідних арт-центрів

1. Вивчити сучасні арт-центри та визначити їх особливості.
2. Дослідити сучасні форми образотворення на прикладі досвіду провідних арт-центрів.
3. Визначте підходи до образотворення однієї з виставок Пінчукартцентру
4. Визначте критерії художності при побудові експозиції Національного художнього

Література основна: 1, 2, 3, 4, 6.

Література додаткова: 1,2, 3, 7, 8, 10.

Тема 14. Критика та оцінювання мистецтва і дизайну в реаліях сьогодення

1. Дослідити поняття художня критика.
2. Розрізнити сутність понять «художня критика» та «арткритика».
3. Поясніть, чи включає поняття дизайн осмислення дизайну.
4. Дайте визначення застосуванню художньої критики та критеріїв оцінювання творів мистецтва при подачі апікаційних форм на гранти.

Література основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Література додаткова: 1,2, 3, 7, 8, 10.

*здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, що навчаються за денною формою для виконання самостійного завдання можуть обрати одне із завдань до тем змістовних модулів, що буде оцінено в 5 балів. Завдання має бути виконано у вигляді розгорнутого есе.

здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, що навчаються за заочною формою для виконання самостійного завдання виконати всі завдання до тем змістовних модулів, що буде оцінено в 5 балів/кожен. Завдання має бути виконано у вигляді розгорнутого есе.

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи

1. своєчасність виконання;
2. повнота обсягу виконання;
3. якість виконання;
4. самостійність виконання;
5. виявлення ініціативності;
6. виявлення творчого підходу.

Детальні критерії оцінювання

Кількість балів	
4-5	Завдання виконані у повному обсязі, послідовно, охайно, сумлінно, за певною логікою, своєчасно або із незначними затримками, у повному або майже повному обсязі, на високому або досить високому якісному рівні без плагіату й самостійно, при цьому аспірант виявляв заохочення, ініціативу або здійснював завдання з натхненням, креативно, хоч і допускається деяка міра суб'єктивності, але відчувається авторський підхід
2-3	Завдання виконані не в повному обсязі, неохайно та не послідовно й не зовсім сумлінно, виклад матеріалу носить спорадичний характер або / та теми не розкриті чи розкриті не в повному обсязі, на посередньому або достатньому рівні, інколи без усвідомлення всіх аспектів логічного виконання, інколи не зовсім самостійно, при цьому аспірант особливо чи майже зовсім не виявляв заохочення, ініціативу або здійснював завдання, виходячи з застарілих точок зору, неактуальних у нас час, не виявляв особливого креативу, подеколи досить суб'єктивно тлумачив суть завдань, почасти спирався тільки на недостовірні неверифіковані інтернет-джерела
0-1	Завдання виконані зі значними, грубими помилками, не в повному обсязі, або майже не виконані, досить неохайно та зовсім не послідовно й не сумлінно, виклад матеріалу носить епізодичний характер або / та теми не розкриті чи розкриті не в повному обсязі з певними відхиленнями від правильної відповіді, на низькому або дуже низькому рівні, інколи алогічно не самостійно, при цьому аспірант практично не виявляв зацікавлення матеріалом, не виказував ініціативу або здійснював завдання, виходячи з абсурдних тверджень і припущень, морально застарілих принципів, не виявляв креативу, подеколи на власний розсуд тлумачив суть завдань, спирався тільки на недостовірні неверифіковані інтернет-джерела або зовсім не розбирався у питаннях першоджерел чи не використовував будь-яку літературу

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у формі модульної контрольної роботи з урахуванням уніфікованої системи оцінювання навчальних досягнень студентів.

Критерії оцінювання модульного контролю наведено у таблиці.

Критерії оцінювання	К-ть балів
<ul style="list-style-type: none"> • володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував здатність робити висновки й обґрунтовувати свою позицію на основі проведених спостережень. 	21 – 25
<ul style="list-style-type: none"> • володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньо високому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував здатність робити висновки на основі проведених спостережень. 	17 – 20
<ul style="list-style-type: none"> • володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на достатньому рівні, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи, з 	13 – 16

<ul style="list-style-type: none"> • допущенням певних помилок; • продемонстрував недостатні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень. 	
<ul style="list-style-type: none"> • студент в цілому виявив посередній рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував посередні уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень 	9 – 12
<ul style="list-style-type: none"> • студент виявив лише мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував неготовність грамотно і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень 	5 – 8
<ul style="list-style-type: none"> • студент виявив незадовільний рівень знань, умінь, що підтверджується відповіддю на питання контрольної роботи; • продемонстрував невміння послідовно, грамотно і самостійно висновки на основі проведених спостережень 	1 – 4

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль (екзамен) проводиться у вигляді письмової роботи, що містить відповіді на три питання екзаменаційного білету з усіх змістових модулів дисципліни «Розвиток наукової галузі».

Критерії оцінювання	Бали
Повнота викладу основних положень і концепцій теорії образотворчого мистецтва, доречне використання сучасної наукової термінології	10
Знання наукових джерел з проблеми	10
Вміння ілюструвати теоретичні міркування прикладами з історії мистецтва	10
Логіка й аргументація викладу	10
Всього	40

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Дайте визначення поняттю «методологія».
2. Чим відрізняються принципи від підходів і методів дослідження?
3. Чим відрізняється мистецтвознавчий підхід від методу мистецтвознавчого аналізу?
4. Сутність поняття «крос-культурні дослідження».
5. Опишіть сутність герменевтичного методу дослідження.
6. Головні функції наукової комунікації у суспільстві (пізнавальна, світоглядна, освітня).
7. Визначення поняття «загальна морфологія мистецтва»
8. Періодизація великих європейських історичних стилів.
9. Пластичні, просторові, візуальні, інтерактивні мистецтва.

10. Інноваційні гібридні форми мистецтва.
11. Поняття «паспорт спеціальності» та «стандарт спеціальності».
12. Сучасні форми образотворення на прикладі досвіду провідних арт-центрів.
13. Критика творів релігійного мистецтва.
14. Сутність понять «дизайн», «артдизайн», мистецтво.
15. Функції арткритиків в галузі образотворчого та декоративного мистецтва у сучасному мистецтвознавстві.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Рекомендовані джерела

Основна

1. Бурлака В. Історія образу. Мистецтво 2000. Київ: Фонд підтримки візуальних досліджень, 2011. 206 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).
2. Гузь О. Від міфу до постмодернізму. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 205 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірник)
3. Закович М. М. Українська та зарубіжна культура [Текст] : навчальний посібник / М. М. Закович, О. М. Зазюн [та ін.] ; за ред. М. М. Заковича. 2-ге вид. Київ: Знання, 2001. 550 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 2 примірника)
4. Павліченко Н. В. Художній ринок Києва (кінець XIX – початок XXI століть): особливості функціонування та типологічні характеристики.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата культурології / Н. В. Півліченко. Київ: Національний університет «Києво-Могилянська Академія», 2017. 254 с. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/4943/>)

5. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій. Київ : Академвидав, 2005. 208 с. (наявний у бібліотеці Університету в кількості 28 примірників).

6. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Міністерство освіти і науки України. Київ: Слово, 2004. 240 с. Бібліогр. в кінці розд. (наявний у бібліотеці Університету в кількості 29 примірників).

Додаткова

1. Білецький П. Мова образотворчих мистецтв. Київ: Радянська школа, 1973. 127 с.
2. Історія українського мистецтва. В 6-ти т. Київ: АН УРСР, 1966–1971.
3. Історія українського мистецтва. У 5-ти т. Київ: ІМФЕ НАНУ, 2008–2011.
4. Кримський С. Б. Запити філософських смислів. Київ, 2003. 239 с.
5. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи. Львів, 2001. 416 с.
6. Петрушенко В. Л. Епістемологія як філософська теорія знання. Львів, 2002. 539 с.
7. Савицька Л. Художня критика в Україні. Друга половина ХІХ – початок ХХ ст. Хрестоматія. Київ, 2001. 321 с.
8. Станіславська К. Мистецько-видовищні форми сучасної культури. Київ: НАКККіМ, 2012. 320 с.
9. Хоружа Л. Л. Морально-етичні принципи та норми наукової діяльності // Вища школа. 2015. № 6. С. 9–19.
10. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація і методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 7-ме вид., стер. Київ: Знання, 2011. 310 с.